

TRŽIŠKI RAZGLEDI

Leto III (1996) št. 2 (20)

FEBRUAR 1996

Cena 40.- SIT

U V O D N I K OB PRAZNIKU SLOVENSTVA IN KULTURE

Normalno bi bilo, da bi bili Slovenci vsaj sedaj, odkar imamo samostojno državo Slovenijo, narodno osveščeni. Vedno znova pa lahko ugotavljamo, da temu ni tako. Če spoštujemo simbole svoje države, pomeni, da tudi sebe spoštujemo. Kolikor pa bomo cenili sami sebe, toliko nas bo tudi cenil svet, ki ima svoje vrednote jasno opredeljene.

Pri tistih narodih, ki veliko dajo na svojo lastno identiteto, velja pravilo, da zna vsak državljan celotno himno svoje države na pamet. Ob vsaki priliki, ko hočejo povedati kdo so, imajo ob sebi zastavo svoje države. Točno vedo, kako mora biti njihova zastava obešena. Pripadniki nekaterih narodov imajo zastavo svoje države kar stalno izobešeno v svojem domačem vrtu. Pri tem prednjačijo Švicarji, Američani, Kanadčani, Norvežani in še mnogi drugi. Pri nas pa, če zastavo že izobesimo, jo v velikih primerih ne znamo niti pravilno obesiti.

Pa nismo pri tem nerodno samo v našem Tržiču, ki bi moral biti zaradi bližine državne meje branik slovenstva. Ta nerodnost je kar splošna pri Slovencih. Ne obvladamo stvari, ki bi jih morali obvladati. "Kaj si mislijo tujci o nas?", sem razmišljala ob naslednjih primerih, ki sem jih ugotovila od slovenskega kulturnega praznika v prejšnjem letu do sedaj:

Prvi primer: Konec decembra 1990 so vsa slovenska gospodinjstva prejela najmanj eno zgibanko na kateri piše: 23.12.1990 zgodovinski dan - moja dežela je naše država Slovenija. Na tej zgibanki je tudi jasno razvidno, kako mora viseti slovenska zastava, kadar visi pokončno. Takrat leta 1990 zastava res še ni imela grba, vendar to nič ne spremeni stvari, glede na to, da je sedaj na belem delu zastave še grb Slovenije. Prav pri takem načinu obešanja slovenske zastave pa je preveč napak.

Drugi primer: Osrednja kulturna proslava občine Tržič ob Prešernovem dnevu v februarju 1995, ki je bila v Šoli Križe pod naslovom "Tržič poje '95", se je odvijala pred napačno obešeno slovensko zastavo. Nastopajoči so bili tudi gostje s Koroške. Po tem dogodku sem na to napako, ki se je zgodila ravno ob prazniku slovenstva, opozorila kar nakaj glavnih, ki so bili organizatorji te proslave. Nihče ni opazil, da je bila zastava narobe obešena. Izobesili pa so jo tisti, ki so bili za to plačani.

Tretji primer: Iste dni v preteklem letu je bil na RTV Slovenija posnetek s proslave Prešernovega dne na slovenskem veleposlaništvu v Skopju. Za gospo Jožico Puhar, ki je bila častna govornica, je visela narobe obrnjena slovenska zastava.

Četrti primer: Na razstavi cvetja v Volčjem potoku v začetku maja so prodajali male viseče slovenske zastavice, ki imajo lice samo na eni strani. Slovenski grb je prilepljen tako, da jo lahko obesiš le napačno. En izvod take zastavice sem kupila.

Peti primer: Kar nekajkrat sem na RTV Slovenija gledala posnetke, ko direktorji znanih slovenskih firm v svoji pisarni dajejo izjave za TV, za njimi pa na stojalcu visi napačno obešena slovenska zastava.

Šesti primer: Pred kratkim sem bila na "tržiškem sprejemu" someščanke in svetovno znane športnice Andreje Graših ter prav tako uspešnega športnika Tomaža Globočnika. Spet nisem mogla verjeti lastnim očem. Nad odrom, kjer je bil sprejem, so visele štiri slovenske zastave. Vse štiri so bile napačno obešene. Kar nekaj ljudi sem opozorila na to nerodnost. Le makokdo pa je vedel, kako bi pa morale viseti zastave. Po končanem sprejemu sem opozorila še organizatorje sprejema. Videla sem, da jih nisem predpričala, da imam prav, ker tudi oni niso vedeli kako morajo v takem primeru viseti slovenske zastave. Pojasnili pa so mi, da so to delo opravili drugi, ki so bili za pripravo zadolženi. Zvečer je bil posnetek sprejema v Tržiču prikazan na RTV Slovenija.

Kar kmalu bo 5. obletnica samostojne države Slovenije. Upam, da se bomo Slovenci vsaj do takrat naučili kako se naša zastava izobeša.

LOJZKA PANGERŠIČ

IZ VSEBINE:

UVODNIK - PRAZNIK SLOVENSTVA IN KULTURE
MEMORIAL M. DORNIKA
PUST V KRIŽAH
KEGLJAŠKI KLUB LJUBELJ TRŽIČ
NAMIZNI TENIS V KRIŽAH

**11. SEJA
OBČINSKEGA SVETA**

je bila v sredo, 31. januarja 1996. Po sprejetju zapisnikov prejšnjih sej so svetniki na seji najprej sprejeli predlog pravilnika o sofinanciranju urejanja kmetijskih zemljišč. Predlog pravilnika o finančnih intervencijah za ohranjanje in razvoj kmetijstva v Občini Tržič je bil prediskutiran dovolj temeljito, a je bilo svetovano občinski upravi naj ga dodela. Spremembo odloka zazidalnega načrta 26 S3 Senično-»Podovca« so svetniki potrdili in tako omogočili nameravane dejavnosti na tem področju, prav tako pa so podprli predlog odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za staro mestno jedro Tržič-ožje območje.

Po kratki seznanitvi s predlogom sklepa za program priprave sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin dolgoročnega in družbenega plana Občine Tržič za obdobje 1986-2000 so se svetniki ustavili pri potrditvi kupoprodajne pogodbe za nakup stanovanjske hiše na Partizanski 7 in na Balosu 8 - pogodbe in namen se svetnikom pokažejo, ko se na objektih že opravljajo dela. Da bi v prihodnje OS o teh stvareh sklepal že pred podpisu pogodb je bilo izrečenih veliko besed in doživetih mnogo mučnih trenutkov pri neuspešnih (?) izgovorih predstavnikov občinske uprave.

Predlog odloka o začasnem financiranju javne porabe Občine Tržič za leto 1996 je bil sprejet, a žal bi ga morali sprejeti že na decemberski seji (cel januar se je javna poraba uravnavala brez predpisov!). Določitev vrednosti točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč za leto 1996 je ostala zaradi podpore gospodarstvu na isti ravni kot prejšnje leto, osnutek poslovnika Občinskega sveta Občine Tržič pa je preстал prvo obravnavo. Pregled realizacije sklepov OS (december 1995) ter vprašanja in pobude svetnikov so sprožila veliko vprašanj kot npr.: sprejem novih televizijskih programov (POP TV, TV3), problem kanalizacije v Križah, nakupi hiš v starem mestnem jedru s strani občinske uprave, poročilo o opravljeni reviziji, postavljeni novi reklamni panoji po občini, neurejena razsvetljava,...

Opozorilo: zadnja 2 sklepa (69,70-7-7-1995) iz zadnje številke TR sta sklepa 8. seje OS in sta objavljena v tej številki.

**2. IZREDNA SEJA OBČINSKEGA SVETA
OBČINE TRŽIČ, 27.09.1995**

k 2. točki SKLEP 69-2i-1-1995 - Sprejme se predlog odloka o ureditvenem načrtu za območje Ljubelja z 3 amandmajskimi spremembami.

k 3. točki SKLEP 70-2i-2-1995 - Za plačilo mrliških vežic v Križah se iz sredstev proračuna za leto 1995 odobri 4.000.000,00 SIT.

k 4. točki SKLEP 71-2i-3-1995 - Za vzdrževanje gozdnih cest v Občini Tržič se iz sredstev proračuna za leto 1995 odobri 1.500.000,00 SIT.

k 5. točki SKLEP 72-2i-4-1995 - Za obnovo kulturne dediščine v Občini Tržič se iz sredstev proračuna za leto 1995 odobri 5.000.000,00 SIT za obnovo cerkva in 1.000.000,00 SIT za obnovo Jamenškove paštbe.

**3. IZREDNA SEJA OBČINSKEGA SVETA
OBČINE TRŽIČ, 19.09.1995**

SKLEP 73-3i-1-1995 - 1. Občinski svet sklepanje o gradnji bencinskega servisa na varovalnem pasu vodnega zajetja Črni gozd v Podljubelju prelaga v odločanje na eno izmed prihodnjih sej, ko mu bo predloženo potrebno gradivo za odločanje.

2. investitor OMV-Istra naj z gradnjo na tem področju prekine. Občinska uprava se zadolžuje, da opravlja nadzore ter o stanju na tem področju sprotno obvešča Občinski svet.

**8. SEJA OBČINSKEGA SVETA
OBČINE TRŽIČ, 27.09.1995**

k 2. točki SKLEP 74-8-1-1995 - Sprejme se predlog odloka o proračunu Občine Tržič za leto 1995 s predlaganimi amandmaji.

Politične stranke v Občini Tržič, krajevne skupnosti in vsi, ki se financirajo iz občinskega proračuna naj se obvesti, da do 15. novembra 1995 posredujejo svoje predloge, ki se bodo upoštevali pri izdelavi proračuna za leto 1996. Kasnejša dopolnila se bodo upoštevala v okviru možnosti.

Vse člane nadzornega odbora naj se pisмено obvesti o izvolitvi v nadzorni odbor. Občinske službe se zadolžijo za tehnični in strokovni servis za začetek delovanja nadzornega odbora.

k 3. točki SKLEP 75-8-2-1995 - Sprejme se uredba o taksi za obremenjevanje okolja, kot je bila predložena občinskemu svetu v obravnavo.

Na eno izmed prihodnjih sej Občinskega sveta naj Odbor za prostor in okolje pripravi dopolnjeno besedilo uredbe, kjer naj se upoštevajo pripombe iz razprave.

k 4. točki SKLEP 76-8-3-1995 - Sprejme se odlok o organizaciji in delovnem področju z navedenimi pripombami.

k 5. točki SKLEP 77-8-4-1995 - Potrdi se predlagani predlog financiranja političnih strank v Občini Tržič. Z amandmajem se zajame tudi svetnike, ki niso kandidati na strankarskih listah in naj sporočijo žiro račune za nakazilo sredstev.

k 7. točki SKLEP 78-8-5-1995 - Imenujejo se odbori občinskega sveta, kot je navedeno v gradivu.

k 8. točki SKLEP 79-8-6-1995 - Imenuje se občinska volilna komisija, kot je navedeno v gradivu.

k 9. točki SKLEP 80-8-7-1995 - Sprejmejo se predlogi za plačilo sejnin svetnikom, članom odborov in komisij, kot je bilo predloženo v gradivu.

**9. SEJA OBČINSKEGA SVETA
OBČINE TRŽIČ, 30.11.1995**

k 1. točki SKLEP 81-9-1-1995 - Zapisnik seje Občinskega sveta mora biti predložen predsedniku sveta najkasneje v 14 dneh po zaključku seje.

Občinski svet ne sprejema zapisnika 8. seje z dne 27.9.1995. Zapisnik naj se z navedenimi pripombami dopolni ter posreduje v obravnavo in sprejem svetu na naslednjo redno sejo.

k 2. točki SKLEP 82-9-2-1995 - Občinska uprava in Odbor za prostor in okolje naj skupaj pripravita nove predloge sklepov in jih posredujejo svetu na eno od prihodnjih sej. (Gradnja na var. pasu Črni gozd)

NADALJEVANJE SEJE, 12.12.1995

k 3. točki SKLEP 83-9-3-1995 - Občinski svet Občine Tržič zadolžuje Urad za prostor in okolje in Komunalno podjetje Tržič, da pripravita program urejanja in potrebnih investicij za dokončno ureditev deponije v Občini Tržič.

Občinski svet zadolžuje občinsko upravo in Komunalno podjetje, da intenzivno pristopata k iskanju rešitev za ureditev lastniških razmerij.

Občinski svet pooblašča župana Občine Tržič, da se v okviru razprave še naprej dogovarja z ostalimi gorenjskimi občinami o iskanju dokončnih rešitev za odlaganje komunalnih odpadkov.

k 4. točki SKLEP 84-9-4-1995 - Občinski svet zadolži ZKI in občinsko upravo, da uredita zemljiškoknjižno lastništvo objektov, ki so v uporabi posameznih zavodov v korist Občine Tržič.

KAKO SO PREDSTAVLJENI
KRAJI TRŽIŠKE OBČINE

Krajevni leksikon Slovenije, ki je bil natiskan leta 1995, je vsestransko zanimiv tudi za občane Tržiča. Velika pomanjkljivost tako obširnega leksikona, ki ga je izdala DZS, pa je premajhna preglednost. Da bi občanke in občani Tržiča spoznali, kako smo predstavljeni, smo se odločili, da kraje tržiške občine predstavimo v nadaljevanjih. Ob branju odlomkov si lahko zanimive podrobnosti spet priključimo v spomin, hkrati pa tudi odkrijemo kakšno pomanjkljivost oz. netočnost v Leksikonu. Če bo odkritih več različnih in tehnik pripomb, bomo pripombe poslali avtorjem ali pa jih arhivirali kot pripomoček za naslednje tvorstne katalogne podvige.

V Leksikonu najdemo navedene sledeče kraje tržiške občine:

- Tržič in v soseščini: Slap, Čadovlje pri Tržiču,
- Bistrica in v soseščini: Ročevnica in Loka,
- Podljubelj,
- Lom in v soseščini: Grahovše in Potarje
- Jelendol in v soseščini: Dolina
- Kovor in v soseščini: Brezje pri Tržiču, Zvirče, Hudo, Hušica, Popovo, Brdo, Praproče, Vadiče, Leše, Visoče, Hudi graben,
- Križe in v soseščini: Pristava, Zgornje Vetrno, Spodnje Vetrno, Gozd, Senično, Sebenje, Žiganja vas, Retnje, Breg ob Bistrici.

Ker so v leksikonu kratki opisi vseh tako naštetih krajev, jih bomo po v nadaljevanjih predstavili:

TRŽIČ, v Tržiču (512 m), tržiški, Tržičani (4206 prebiv.).

Mesto, industrijsko središče, je stisnjeno v ozko dolinsko dno ob izlivu potoka Mošenika v reko Tržiška Bistrica. Leži na vznožju Kamniško-Savinjskih Alp na vzhodu in Karavank na severu in zahodu ter ob severnem robu Ljubljanske kotline. Z juga in vzhoda ga utesnjuje Kriška gora (Vrata, 1591 m), na severu se strmo dviga vrh Kamnik (873 m), z zahoda se spuščajo pobočja Dobrče (1634 m) z vzhodnim obronkom Dobjim (987 m).

Prvotna naselbina je bila severneje od današnje. Prvič se omenja leta 1261 kot trg Ljubelj. Njen nastanek je tesno povezan s prometno potjo čez prelaz Ljubelj. Novi Tržič se prvič omenja leta 1337, leta 1492 je bil povzdignjen v trg, mesto pa je postal šele leta 1926. Vodna energija, obsežni gozdovi in nahajališča železove rude so bili podlaga za razvoj fužinarstva, kovaštva in drugih obrti. V Tržiču je bilo več hudih požarov (v letih 1689, 1809, 1811), a so njegovi mojstri kljub temu uspešno tekmovali s koroškimi rokodelci. Čeprav so fužine zaradi pomanjkanja rude sčasoma zamrle, se je naselje v 19. stoletju razvilo v močno industrijsko središče s tekstilno, čevljarско, lesnopredelovalno in kovinskopredelovalno industrijo.

Sedanja industrija temelji predvsem na večstoletni obrtni tradiciji. Za razvoj tržiške industrije sta najpomembnejši tovarni Bombažna predilnica in tkalnica ter Peko. Prva je začela delovati leta 1885, druga leta 1903. Druga podjetja so majhna in srednje velika. Leta 1991 je imel Tržič 1732 aktivnih prebivalcev. Skoraj dve tretjini sta bili zaposleni v industriji. V mestu ima sedež Zavod za kulturo in izobraževanje, ki vključuje knjižnico, galerijo, muzej in ljudsko univerzo.

Tržič je znan po vsakoletni razstavi mineralov in fosilov in po "šuštarskem" sejmu. Staro mestno jedro je bilo leta 1985 razglašeno za kulturni in zgodovinski spomenik. Mesto ima razširjeno tržno ulico, ki se konča s cerkvijo sv. Andreja iz 19. stoletja. Nad njo se vzpenja grajski hrib s srednjeveškim gradom Neuhausom. Po požaru leta 1811 je bila sezidana še ena manjša s parkom obdana graščina. Župnijska cerkev Marijinega oznanenja, ki je bila v osnovi gotška, je bila prezidana leta 1815. V Tržiču je več izredno dobro ohranjenih, v osnovi srednjeveških stavb, ki so vrhunske stvaritve meščanske arhitekture pri nas. Takšna je na primer Maljjeva hiša.

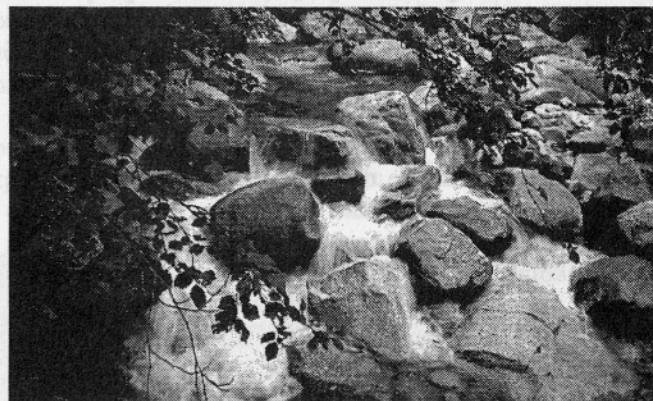
Zgodnjebaročna podružnična cerkev sv. Jožefa iz leta 1704 je naslonjena na zahodno pobočje Kokovnice. V njej je leseni kasetirani strop iz 17. stoletja, ki je bil prenesen iz cerkve sv. Jurija nad Bistrico pri Tržiču. Rojstna hiša pesnika Vojteha Kurnika (1826-1886), značilna tržiška stavba s stavbnimi elementi iz obdobja od 17. do 19. stoletja, je etnološki spomenik z likovnim razstaviščem v zgornjem nadstropju. V mestu je tudi več tehniških spomenikov. Tu so se rodili pesnik Anton Feliks Dev (1732-1786), strojnik in kibernetik Janez Peklenik (1926) in smučar Bojan Križaj (1957). V Tržiču je živel slikar Nande Vidmar (1899-1981). TEA LUKAN KLAJŽER

SLAP, na Slapu (540 m), slaparski, Slaparji (193 preb.).

Razpotegnjeno razloženo naselje leži v dnu doline Tržiške Bistrice, nad obema bregovoma reke, severovzhodno od Tržiča. Tu je razpotje, od katerega cesti vodita proti Jelendolu in v Lomsko dolino pod Storžičem (2132 m). Naselje se je razvilo ob tovarni Lepenka, ki obratuje že od leta 1881. Prej je tu delovala fužina. Kraj je dobil ime po slapu Tržiške Bistrice, ki pada prek 7 m visoke stopnje. T. K.

ČADOVLJE PRI TRŽIČU, v Čadovljah (570 m), čadoveljski, Čadovljani (81 preb.).

Razložena vas z gručastim jedrom leži tam, kjer se dolina Tržiške Bistrice ob izstopu iz Dovžanove soteske nekoliko razširi, in na pobočjih nad reko, med naseljem Slapom in Dolino. H kraju spadata zaselek Na Hribu nad levim bregom Tržiške Bistrice in samotna kmetija Počivalnik vrh slemena Pirmanc (949 m). Jamenšnikova kmetija je lep primer karavanške hiše in sodi med baročne kmečke stavbe. Okrog Počivala so rudniške jame, kjer so nekoč kopali železovo rudo za plavž, ki je stal ob izlivu potoka Lomščice. Na Lomščici je pred izlivom v Tržiško Bistrico 6 m visok slap. T. K. (se nadaljuje)

TRŽIŠKA BISTRICA MED ČADOVLJAMI IN DOLINO

ŽIVLJENSKA KRONIKA TRŽIŠKE OBČINE ZA LETO 1995

Ob koncu leta običajno delamo razne obračune, zapisujemo statistične podatke za leto dni nazaj, spoznavamo kakšno je bilo leto za nami in delamo tudi smernice za čas, ki je pred nami. Tudi v cerkvi ob koncu leta poslušamo cerkveno statistiko. Zvemo, koliko je bilo cerkvenih pogrebov, krstov, porok in drugih obredov iz župnijskega življenja. Ti podatki so zanimivi in pomenljivi, njihova odlika pa je tudi ta, da so dostopni. Podatki, ki jih zbira državna uprava, žal niso dostopni, kajti podatki o posameznih osebah so osebni podatki, ki naj ne bi bili dostopni javnosti. Iz upravne enote smo tako lahko pridobili le skupne podatke o rojstvih in smrti. Dočim smo po posameznih župnijah lahko pridobili posamične podatke o pokojnih. Te podatke hranimo v našem arhivu in jih zainteresirani lahko dobijo. Tako se lahko naslanjamo le na podatke po farah, ki spadajo v tržiško občino.

Župnija	cerkv. pogrebov	krstov	porok
Tržič	50	35	13
Bistrica	34	24	24*
Križe	27	33	8
Kovor	12	23	11
Leše	0	3	1
Lom	3	6	2
Skupaj	126	124	59

* domači in tuji

Iz občinske statistike (le zbirna) pa povzemamo, da je bilo v letu 1995 stanje sledeče:

Pogrebov - vseh	136
Rojstev - vseh	154
Koncem leta število prebivalcev	15.102

V Tržiču je bilo v letu 1995 za 18 več rojstev kot pogrebov, kar kaže na skromno, a vendarle povečanje števila prebivalcev v občini. To je dejstvo, ki nas lahko razveseljuje.

ZBRAL: FRANC PRIMOŽIČ

KAJ POMENI "ITI NA LIMANCE" ali LIMANCE - nekoč uveljavljen način lova na ptice v Tržiču

Tako kot druge živali je človek za svoje potrebe izkoriščal tudi razne ptice. V naših krajih je iz preteklosti znan predvsem lov na šoge in lepe ptice pevke, namenjene za kletke. Šoge pa so največkrat lovili zato, da so jih pojedli.

Ptice pevke so imeli ljudje za zabavo. Nekatere domače gozdne ptice se dajo udomaćiti in tudi prepevajo, čeprav niso svobodne. Tako udomaćene ptice pevke so imeli pogosto doma razni obrtniki. V Tržiču so jih imeli skoraj vsi čevljarji. Ptica pevka je pomenila ljudem to, kar je danes radio. Da pa so ptice v kletkah tudi lepo pele, so ljudje z njimi lepo ravnali. Znali so jih dobro hraniti in jih nastaniti v primernih kletkah.

Privlačen pa je bil tudi lov. K uspehu je največ pripomoglo znanje, ki se ga ni dalo na hitro naučiti. Pri nas so se za lov usposobili številni domačini in ti so prenašali znanje in veselje za ptičji lov iz roda v rod. O tem veselju ali nagnjenju so govorili, da imajo svojo "ilico". V Tržiču so še znana lovišča, kamor so hodili na lov. V smeri proti Dolini so hodili na gozdno pobočje nad Čadovljami tja do Dovanove soteske, proti jugu na Čevdrcce nad Kranjsko cesto in k sv. Neži na Sleme. V smeri proti sv. Ani pa Pod skalo, nad Elbertovo vilo in pod Stolec. V smeri Kokovnice pa v Hraste. Med starimi Tržičani so še znana imena raznih uspešnih lovilcev ptic: Koprivnik Leopold, Stegnar Žanček, Globočnik Fortunat, Demšar Štefan, Jakša in še več drugih. Na Fabriki je bila poznana tudi mlajša generacija ptičarjev, kot Kogoj Franc, Ribič Hanzl, Vazarjev Jože in še drugi.

V "starih časih" so ptice lovili največ na "limance". Limance so sestavljale predvsem krajše letvice ali pa vrbove palice, ki so jih zarezali v jelševa ali druga drevesna ogrodja ter jih premazali s posebnim limom, ki so ga izdelovali iz plodov posebnih izrastkov, ki se radi pojavijo na hrastovih drevesih, to so drobne zelene kroglice. Iz teh pa so s posebnim postopkom kuhali ali izdelovali lim.

Kako pa je potekal tak lovu namenjen dopoldan. Dva ali trije so se domenili za lov. Oskrbeli so si jedačo, pijačo, limance, lim, kletke s ptiči za vabljenje in ulovljene ptice. V gostilni pri Odamulneku so imeli običajno dobre kranjske klobase iz zaseke, vzeli so še kruh in pijačo - običajno "tastrdenega". Tako opremljena skupina si je izbrala smer lova in krenila na pot zelo zgodaj zjutraj. Načeloma so se pred tem odločili, katere vrste ptičev bodo lovili. Za posamezne vrste ptičev so morali prirediti drugačne limance. Štigelc se je hitro izmuznil iz limance, če ta ni bila prava. Na kraju, kjer se jim je zdelo primerno, so običajno obsekali in priredili kak grm, vanj namestili letvice ter jih premazali z lepilom. Nato so odšli v bližnja kritja, opazovali in s posebnimi pripomočki klicali, vabili in oponašali ptice. Za vabljenje ptičev so uporabili tudi s seboj prinesene ptice v kletkah. To je bil običajno najlepši del lova. Spretnost vabljenja, medsebojnega sporazumevanja in ulova, je bilo za vsakogar lep uitek. Vmes so bili trenutki malice in mnogih dovtipov ter spominov. Za stare tržiške ptičarje pa je veljalo, da pri lovu niso bili prostaški. Niso poznali grdih izrazov in kletvic. Veljali so za urejene ljudi in če bi se kdo spridil, ga nihče ne bi maral. Z lova so prišli - četudi ta ni bil vedno najbolj uspešen, vedro razpoloženi.

Od ptic pevke so bili najbolj cenjeni:

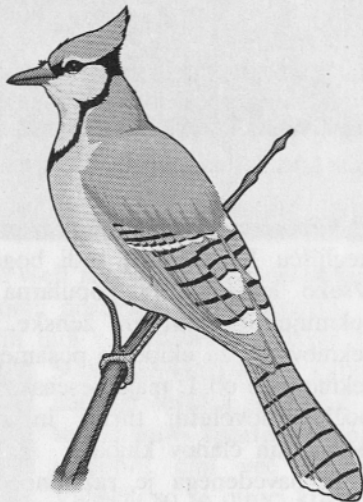
Štigelci - liščki so lepi ptiči in dobri pevci. V naši okolici jih je zaslediti kar pogosto. So dolgi okoli 12 cm. Perje imajo zelo pisano, okoli kljuna pa rdeč pas. Kletke se hitro privadijo in lahko jih je ujeti.

Cajzelci - čički so manjši ptiči dolgi cca 10 cm. V kletki so zelo živahni, nemirni in simpatici.

Gimpel - kalin je večji ptič dolg cca 14 cm, obilnejšega izgleda. Samec ima spodnjo stran rdečo in samica rdečkasto sivo barvo. Kapico glave ima črno, ima močan kljun.

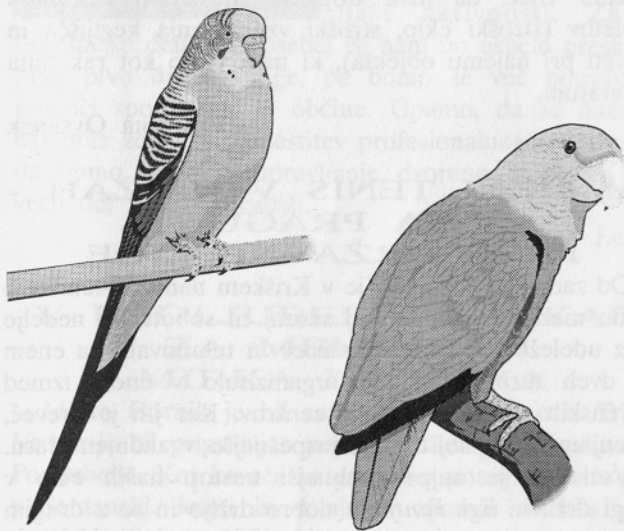
SPOMINI NA MOJO POT V ŠOLO

Kako pa je danes z lovom ptic. Ptic ni dovoljeno loviti. Še posebno ne s starimi metodami - to je z limancami. Orintologi oz. ljudje, ki proučujejo življenje ptic, se poslužujejo mrež ali pa kar kletk, v katere zvabijo ptice. Ko jih ulovijo, običajno nameste na njih nožice posebno označene obročke. Ulovljene v drugih krajih prepoznajo in tako spoznavajo selitve ptic. Nekaj ptic pa ulove tudi gojitelji ptic zaradi potreb po križanju, da dobe nove vrste ptic ali bastarde. Tako pariyo čička s kanarko, repnika s krivokljunko in včasih se komu posreči tudi liščka s kalinko. V posameznih primerih križanja so dosegli lepe uspehe. Dobili so ali izredne ptice pevke ali pa se te odlikujejo po lepoti.

V trziški okolici živi ali pa je v preletu veliko vrst ptic. Veliko je ščinkavcev, zelenčkov, taščic, kraljičkov, pogorelčkov, več vrst seničk, pasteričke, kosi in druge zanimive ptice. Lepo je v naravi, ko jih opazujemo ali poslušamo njihovo petje. Na posameznih področjih so tudi ptice, ki so jih nekoč radi lovili kot štigelc (lišček) in cajzelc ali čizek. O tem govori tudi stara narodna pesem - cizeljci, cajzeljci milo pojo...

V Trziču deluje danes Društvo za varstvo in vzgojo ptic "Kalinka" Trzič. Cilj mu je predvsem vzgoja kanarčkov. Vzgoja "rolarjev" se ocenjuje predvsem po

petju. Ostale pa tudi po lepoti. Društvo je ugledno in posamezniki so prejeli tudi mednarodna priznanja. Pred leti je bil poznan gojitelj kanarčkov tudi g. Pavlin iz Ročevnice. Dosegel je vidne uspehe tudi s hrano, ki jo ptice potrebujejo. Znano je, da je imel za pripravo in iskanje ptičje hrane usposobljene kar tri ljudi.

PO POGOVORU Z DANČIJEM SLAPARJEM IN FRANCEM KLOFUTARJEM PRIREDIL FRANC PRIMOŽIČ

Dandanes se vozijo otroci iz bolj oddaljenih krajev v šolo z avtobusom, v šoli imajo malico in nekateri tudi kosilo. Kako je bilo pred 75-imi leti, ko sem skupaj z drugimi otroci hodila v šolo iz Loma v Trzič?

Zjutraj smo vstajali že zelo zgodaj. Po krajši jutranji molitvi smo šli s staro mamo k sv. maši, ki je bila vsak dan ob šestih. Po maši smo zajtrkovali. Za zajtrk smo vedno imeli mleko ali belo kavo z nezabeljenimi koruznimi žganci. V pollitrsko skodelico smo natlačili toliko žgancev, da je žlica stala pokonci.

Za v šolo so nam mama odrezali še velik kos kruha. Naš kruh je bil narejen iz doma pridelanega žita in moke ter pečen v domači krušni peči. Za naše sošolce iz mesta je bil naš kmečki kruh prava poslastica. "Joj, kako je vaš kruh dober!", so nam govorili. Njihova pohvala nam je dobro dela, zato smo jim včasih radi dali svoj kruh, v zameno pa dobivali njihovega-mestnega, ki pa je bil bolj suh in veliko tanjši kos.

Do šole smo imeli otroci uro hoda in to ob vsakem vremenu - tudi če je močno lilo ali snežilo.

Včasih je zapadlo toliko snega, da so nam odrasli najprej naredili gaz - v sneg narejeno ozko pot. Splužili so jo s konji, ki so jim za vprego privezali kar tri ali štiri velike hlode. Vsakokrat so se vaški očetje sami med seboj dogovorili, kdo bo naredil gaz.

V šolo smo pozimi tudi prisankali. Malo večji in korajžni otroci so se včasih s sanmi ali kar s šolsko torbo pod zadnjico spustili celo po strmem Travnarjevem bregu iz stare poti na Gabeli. Sani pa smo v dolini pustili kar pod Travnarjevo šupo. Nismo se bali, da bi jih kdo vzel, ker se v takratnih časih to ni dogajalo. Sani so nam doma naredili oče, ki so bili večji tudi kolarske obrti. To so bile majhne, enosede, nizke sani, od tal visoke kakih 20 cm. Zato so bili padci s tako nizkih sani prav "nedolžni"- kot bi se samo "presedali" v sneg.

Ob mokrem vremenu smo v šoli sedeli v premočenih čevljih "rančoših", ki so nam jih naredili kar doma iz svinjine. Mokrote niso dobro držali, čeprav smo jih mazali z lojem.

Pouka je bilo običajno konec ob 15. uri. Na poti domov smo marsikaj opazili, doživeli in se tudi mudili. Pot je včasih prečkala divjad, kar nas je še posebno vzradostilo.

Pozimi smo ob prihodu domov zlezli na zakurjeno lončeno peč, da smo se pogreli. Z otroško razposajenostjo pa so se ogrela tudi naša srca. Zlezli smo s peči in se včasih kar bosli v snegu zapodili po klancu navzgor in navzdol-pa brž spet na peč se gret.

Zimski večeri so bili dolgi, a nam otrokom vedno prekratki. Morali smo kmalu spat, ker je bilo treba zjutraj zgodaj vstati. Spet nas je čakala pot v šolo.

METKA KAVČIČ - ROBEŽEVA

TRŽIŠKI
RAZGLEDI

KEGLJAŠKI KLUB "LJUBELJ" TRŽIČ

Kegljanje je v tržiškem športnem življenju na vidnem mestu: Kegljaški klub Ljubelj je bil ustanovljen daljše jeseni 1953. Dolga leta je deloval na enosteznem kegljišču v gostilni Pr Lončarju,...

Kljub nemogočim razmeram, v katerih je klub deloval, so se z izredno zavzetimi treningi v štirih letih posamezni člani kluba že uspeli prebiti v srednji razred slovenskega kegljanja. Vrhunec kvalitete pa je bil potrjen z udeležbo na državnem prvenstvu v Somboru (1964) in v Sarajevu (1966).

Zaradi menjave generacij je tržiško kegljanje v naslednjih letih stagniralo in se je zopet uspelo povzpeti v takratno Consko ligo - zahod šele v sezoni 1970/71. Treningi so se odvijali na takrat na novo zgrajenem avtomatskem kegljišču na Ljubelju. Tam so trenirale tudi druge ekipe iz Gorenjske. Od leta 1976 do 1985 so bila zaradi različnih vzrokov najtežja leta za tržiško kegljanje. Z zgraditvijo objekta avtobusna postaja je bilo v tem kompleksu zgrajeno tudi novo avtomatsko štiristežno kegljišče in vzpodbujeno upanje na boljše čase za člane kegljaškega kluba. Vendar zaradi nestrokovnega in neprofesionalnega odnosa vodstva in uslužbencev gostinskega podjetja Zelenica športno kegljanje ni imelo možnosti zaživeti. Stanje se ni izboljšalo niti po združitvi s podjetjem Živila iz Kranja.

Leta 1985 je pričela peščica kegljaških zanesenjakov, ki so vztrajali s pomočjo takratnih političnih struktur, dogovore s predstavniki Živil o najemni pogodbi. Po dolgotrajnih dogovorih je v začetku leta 1987 le prišlo do podpisa najemne pogodbe za nedoločen čas med podjetjem Živila in KK Ljubelj. S tem dejanjem pa se je delo šele pričelo. Potrebno je bilo rekonstruirati zelo zanemarjeno kegljišče in razprodati proste kapacitete. Z neizmerno voljo vseh članov kluba uspeh ni izostal. Kljub redu in disciplini na kegljišču priljubljenost tega objekta narašča tako, da radi tu trenirajo člani drugih klubov, kakor tudi vrhunski mojstri kegljanja.

V devetih letih naporega dela in udarniških akcij vseh, ki jim kegljanje nekaj pomeni, je rezultat tu. Imamo zgleden in dobro obiskan športni objekt, ki daje osnovo, da je priljubljenost te športne zvrsti tako tekmovalne kot rekreativne izredno narasla.

Tako je KK Ljubelj z dvema ekipama že več let uspešen v Medregijski ligi in v Gorenjski ligi. Prva ekipa KK Ljubelj se v kegljaški sezoni 1995/96 poteguje za sam vrh v drugi državni ligi. Trenutni rezultat pa je:

1. KK Litija	19 točk
2. KK EHO Hrastnik	17 točk
3. KK Ljubelj	17 točk
4. KK Kočevje	14 točk
5. KK Slovan	14 točk

Druga ekipa KK Ljubelj se z osmimi člani uspešno kali v Gorenjski ligi in je trenutno:

1. KK Adergas - Jama	16 točk
2. KK EP Commerce Jesenice	13 točk
3. KK Ljubelj	13 točk
4. KK Kranjska gora	11 točk
5. KK Lubnik	11 točk

KK LJUBELJ OB OSVOJITVI 1. MESTA MEDREGIJSKE DRŽAVNE LIGE

Vzporedno s tekmovalnim programom pa poteka na kegljišču KK Ljubelj tudi bogat rekreativni program. Vsako leto poteka popularna TRIM liga, v kateri tekmujejo moški in ženske. Letno potekajo tudi tekmovanja za ekipe in posameznike na občinski ravni, tekmovanje ob 1. maju, jesensko tekmovanje rekreativcev, božično-novoletni turnir in rekreativno tekmovanje podpornih članov kluba.

Iz navedenega je razvidno, da je dejavnost, ki se odvija v prostorih KK Ljubelj, izrednega športno-rekreativno-družabnega pomena in množičnost samo potrjuje pravilnost odločitve, da vložijo vsi, ki v Trziču kaj pomenijo, vse sile, da objekt kegljišča ostane za Trzič in Trzičanom. Kajti moramo vedeti, da je KK Ljubelj, še vedno najemnik in da sredstev iz tržiškega gospodarstva ni več toliko kot svoje čase. Skupina, ki vodi kegljaški šport pa vedno teže rešuje finančne vogle.

Ob tej priliki pa kegljači apeliramo na vodstvo Občine Trzič, da nam stoji ob strani pri reševanju zapletov (stroški ekip, stroški vzdrževanja kegljišča in zapleti pri najemu objekta), ki nam visijo kot rak rana za vratom.

VLADIMIR OVSENEK

NAMIZNI TENIS V KRIŽAH - NA PRAGU PRVE DRŽAVNE LIGE

Od zadnjega članka se je v Kriškem namizno-teniškem klubu marsikaj zgodilo, saj skoraj ni sobote ali nedelje brez udeležbe naših tekmovalcev in tekmovalk na enem ali dveh turnirjev, ki se organizirajo v enem izmed slovenskih namizno-teniških centrov. Ker jih je preveč, omenjam najvažnejše in najuspešnejše v zadnjem času.

Vsekakor je najpomembnejši nastop naših ekip v drugi državni ligi. Fantje se dobro držijo in so z drugim mestom na pragu kvalifikacij za vstop v prvo državno ligo. Do tega jih loči še ena uspešna sobota, ko bomo gostovali edinega konkurenta ERA iz Velenja.

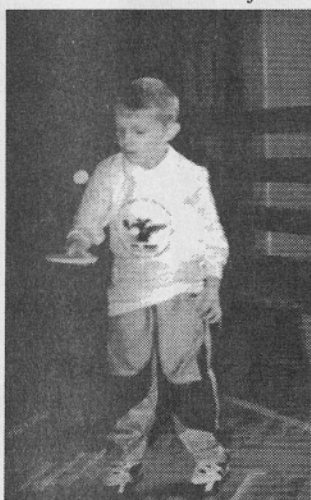
Dekleta v močno pomlajeni ekipi se uspešno držijo v zgornjem delu lestvice.

Pionirska ekipa, prav tako v celoti pomlajena, je na državnem prvenstvu zasedla odlično tretje mesto. V isti kategoriji se je član te ekipe kot državni reprezentant udeležil mednarodnih tekmovanj na Slovaškem in Madžarskem.

Udeležili smo se tudi vseh tekmovanj na Gorenjskem, kjer naši igralci praviloma dosegajo najvišja mesta.

Jeseni smo se vključili tudi v vseslovensko akcijo 2 x 5000 loparčkov, s katero namizno-teniška zveza želi za to zanimivo športno panogo pridobiti čim več mladih. Vključili so se otroci kriškega vrtca in prvih razredov kriške šole. Po petih mesecih igranja se že kaže novi rod mladih igralcev.

Za uspešno delo so poleg trenerjev zaslužni predvsem starši igralcev, ki njihovo delo spremljajo, se aktivno vključujejo v delo kluba in finančno podpirajo naše aktivnosti. Za še uspešnejše delo, še posebej če nam bo uspelo preskočiti prag prve državne lige, pa bomo še več potrebovali pomoči sponzorjev in občine. Upamo, da se nam bo izpolnila želja za namestitev profesionalnega trenerja in da bomo dobili v upravljanje dvorano, v kateri teče večji del naše aktivnosti.

MILAN JAZBEC

V PODLJUBELJU SANKALI ZA MEMORIAL MIRKA DORNIKA

Mirko Dornik je bil znan športni delavec iz Tržiča. Vedno je bil pripravljen pomagati tudi pri prireditvah v Podljubelju. Kot kovača so ga dobro poznali tudi kmetje v Šentanski dolini in v njegov spomin so bile prve družinske tekme 1991. leta.

Navajeni smo bili, da so se sankaske tekme odvijale največkrat po cesti od Matizovca navzdol, sedaj pa ko je cesta preveč prometna in tudi nevarna, pa smo se odločili za sankaska tekmovanja na drugi strani doline in sicer od Ljubelja, točneje pri Danetu.

V soboto, 10.2.1996 smo priredili v organizaciji gostilne Ankele iz Podljubelja drugo družinsko tekmovanje, kjer je zmagala družina Marije in Slavkote Polajnarja iz Podljubelja in prejela prehodni pokal. Ostali tekmovalci so bili razvrščeni v dve skupini in sicer do 20 let, kjer

sta zmagala Irena Ahačič in Simon Marn ter nad 20 let z zmagovalcema Marijo Polajnar in Jožetom Marnom.

Za popestritev in veselje gledalcev so poskrbeli tekmovalci s samotěžnimi sanmi. Ekipa v sestavi Marjan Ahačič, Marjan Vešliga in Slavko Polajnar so bili edini tekmovalci in tudi zmagovalci.

MARIJA KRAŠOVEC

PUST V KRIŽAH

Na letošnjo pustno nedeljo je bilo v Križah spet živahno. Četrto leto zapored so zaposlene vzgojiteljice in varuhinje v kriškem vrtcu, v sodelovanju z učiteljicami prvošolčkov, organizirale pustno rajanje, ki je prejšnja leta potekalo v vrtcu. Ker je obiska vsako leto več, je postal vrtec premajhen, zato so učiteljice iz šole ponudile, da se pustno rajanje organizira v šolski telovadnici. Menim, da je to sodelovanje med vrtcem in šolo hvalevredno, saj se odraža tudi v drugih dejavnostih.

Kljub skromni postrežbi so se otroci v družbi veselih in družabnih tovarišic, ki so se oblekle v klovne in čaravnice, ob zvokih harmonike, na katero je igrala vzgojiteljica, oblečena v klovna in ob glasbenih kasetah naplesali, napeli in zabavali. To pa zaposlenim v vrtcu in šoli veliko pomeni in jim ni težko žrtvovati nedeljsko popoldne za otroke, ki bodo to kulturno in hkrati zabavno dejavnost prenešali na naslednje rodove. Je tudi skromen prispevek k sodelovanju med vrtcem, šolo in krajani.

MARIJA LAVTAR

TEK NA POKLJUKI

Na zadnjo nedeljo v januarju je bil namesto v Lomu na Pokljuki, kjer je bilo več snega, organiziran 4. tek politikov, diplomatov in gospodarstvenikov. Trudili so se na progi dolgi 5 km, dalj časa pa so preživeli v poključski stražnici. Ob dobri obari in žgancih so poslušali ansambel Zarja, dekleta iz Jelendola, novega povezovalca Darka Korena in harmonikaša, ki se ukvarja tudi s politiko, Lojzeta Peterleta. Nagrade je podeljevala Andreja Grašič.

SLOVENKA LETA V TRŽIČU

Na povabilo Zavoda za kulturo in izobraževanje Tržič je v tržiški knjižnici dr. Toneta Pretnarja v petek, 6. februarja gostovala dr. Metka Klevišar. Bil je to lep večer.

MINISTER OSTERC JE POVEDAL...

Na povabilo SKD Tržič je konec januarja v Križah gostoval kmetijski minister dr. Osterc. Številnim prisotnim je povedal marsikaj na temo "Gorenjsko kmetijstvo v Evropi".

ŠTIRJE NOVI MINISTRI

Po izstopu Združene liste socialnih demokratov iz Vlade je novo-stara koalicija LDS-SKD izvolila štiri nove ministre: Metoda Dragonja za gospodarstvo, mag. Toneta Ropa za delo, družino in socialne zadeve, dr. Andreja Umka za znanost in dr. Janeza Dularja za kulturo. Izvedeli smo tudi, da je bil minister dr. Dular dober prijatelj pokojnega dr. Toneta Pretnarja. Zato lahko upamo, da se bo tržiški knjižnici pod novim ministrom bolje godilo.

TRŽIČ POJE '96

V petek, 9. februarja je bila v OŠ Bistrica 15. tradicionalna prireditev Tržič poje. Ob tej priložnosti je bila navzočim predstavljena zbirka tržiških anekdot, ki jih je pripravljalec (ZKI, prof. Janez Šter) zbirala v zimskih srečanjih starejših prebivalcev našega mesta. Med nastopi zborov je anekdote privlačno interpretirala Marina Bohinc. Po nagovorih tržiškega župana Pavla Ruparja in predsednice ZKO Mire Kramarič se je zvrstilo 6 zborov iz tržiške občine.

Najprej je nastopil *Komorni zbor Peko*, ki se je po krajšem premoru predstavil z novim dirigentom - Tomažem Tozonom iz Škofje Loke. Po *Zdravljici*, ki je zaznamovala pravkar minuli slovenski kulturni praznik so zapeli Fleišman/Prešeren/Hubadovo *Luna sije*, nadaljevali pa z Ravnik/Kozakovo *Ženjico* ter Venturini/Gregorčičevo *Znamenje*, kjer je sopranski solo v svojem slogu solidno odpela Francka Hlebs.

Narodno *Jaz pa pojdem na Gorenjsko*, Pregljevo *Štirje letni časi* ter priredbo Paul Mc Cartneyeve *Yesterday* je zapela *Vokalna skupina Rosa* iz Kovorja pod vodstvom Andreja Zupana.

Kvintet Pueri Cantorum se je predstavil z narodno *Vse najlepše rožice*, Aljaževu *Triglav* ter s črnsko duhovno *Swing low*. Mladi kvintet vodi Peter Škerjanc.

Moški zbor Društva upokojencev z zborovodjem Francijem Šarabonom je predstavil Kramolčevo *Jaz sem en frišen jager*, Zepič/Slomškovo *Sloven'c Sloven'ca* vabi ter Vodopivec/Stritarjevo *Žabe*.

Narodno *Zvončki* je najprej zapel *Kvintet bratov Zupan*. Nato pa je znani moški sestav nadaljeval še z Mirkovo *Na trgu* ter Tomčevo *Teče mi vodica*. Vodi jih France Slabe.

Kot zadnji pa se je predstavil še *Cerkveni pevski zbor Ignacij Hladnik*. Pod vodstvom Vita Primožiča ter klavirski spremljavi Dr. Silvestra Novaka so predstavili Martin/Kerrovo *Have Yourself a Merry Little Christmas*, Ruttrovo *Svetniki vsi* ter prvo izvedbo tržiške narodne v Troštovi priredbi *Čprav Tržč je lukna taka*.

TRŽIŠKI RAZGLEDI

TRŽIŠKE RAZGLEDE IZDAJA OO SKD TRŽIČ. ČASOPIS JE VPISAN V EVIDENCO JAVNIH GLASIL, KI JO VODI URAD VLADE ZA INFORMIRANJE POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 1174. UREJA UREDNIŠKI ODBOR. GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK: JANA PRIMOŽIČ. NASLOV UREDNIŠTVA: UREDNIŠTVO TRŽIŠKIH RAZGLEDOV, P. P. 141, 64290 TRŽIČ. TELEFON UREDNIŠTVA: 064/53 016. CENA POSAMEZNE ŠTEVILKE 40,00 SIT. RAČUNALNIŠKI PRELOM: ASTRUM D.O.O., TRŽIČ • TISK: TISKARSTVO UZAR, TRŽIČ. NAKLADA 1.500 IZVODOV.